

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**De Vita Et Honestate Canonicoꝝ, Et Alioꝝ
Ecclesiasticorꝝ Specvlꝝ**

Langhe-Cruys, Johan

Duaci, 1587

Varij superbix, & inanis gloriæ effectus. cap.xviii.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63733)

Rex superbiæ prope est: & (quod dici nefas est) sacer-
 docum est preparatus exitus, quia cervici militant cla-
 moris: qui ad hoc positi fuerant, vt ducatum præberent
 humilitatis. Sed hac in re etiã nostra lingua minimè
 contradicat, illius virtus contra elationem in vltionem
 erigitur, qui superbiæ vitio per semetipsum speciali-
 ter aduersatur. Hinc enim scriptum est: Deus super-
 bis resistit; humilibus autem dat gratiam. Immundus
 est apud Deum, qui exaltat cor. Hinc cõtra superbien-
 tem hominem scriptum est: Quid superbis terra, &
 quis? Hinc per semetipsum veritas dicit: Omnis, qui
 se exaltat humiliabitur. Vnde vitium superbiæ ab
 ipso mox radice secandum est: vt cum latenter oritur,
 non vigilanter abscindatur, ne prouectu vigeat, ne vsu
 duretur. Difficile enim in se quisque inueteratam
 superbiã apprehendit, quia nimirum hoc vitium, quan-
 to magis patimur, tanto minus videmus. Ac quippe in
 manere superbia, sicut in oculis caligo generatur. Quo
 se hoc latius dilatat, eo vehementius lumen angustat.
 Quia per ergo elatio in præcordiis crescit, cum & se-
 necesse extendit, oppressæ mentis oculum funditus
 claudit, vt captiuus animus typum elationis & pati
 possit, & tamen id quod patitur videri non possit.

Clericorum superbiæ militatum preparatus est interitus.

a 1. Pet. 5.
 Iacob. 4.

b Eccl. 10.
 c Luc. 14. 9.
 18.

Superbia flammam in initio auferenda est.

Quanto magis superbiã patimur, tãto minus videmus.

d Gregor. lib.
 24. moral. cap.
 28.

Trium superbiæ & inanis gloriæ effectus. CAP. XVIII.

Præsertim autem vitiorum regina superbia cum deuictum
 plene cor ceperit, mox illud septem principalibus
 vitiis, quasi quibusdam suis ducibus deuastandum
 tradit. Quos videlicet ducem exercitus sequitur, quia ex
 proculdubio importunæ vitiorum multitudines o-
 mnantur. Quod melius ostendimus, si ipsos ducem, atque
 exercitum specialiter, vt possumus, enarrando proferamus.
 Radix quippe cuncti mali superbia est. De qua
 scriptura attestante dicitur: Initium omnis peccati est
 superbia. Prima autem eius soboles septem nimirum
 principalia vitia de hac virulenta radice proferuntur,
 videlicet inanis gloria, inuidia, ira, tristitia, auaritia, ven-
 tus ingluuies, luxuria. Nam quia his septem superbiæ
 vitiis nos captos doluit, idcirco Redemptor noster ad
 spirituale liberationis præliũ spiritu septiformis gratiæ
 plenus

Radix cuncti mali superbia est.

e Eccl. 10.
Superbia soboles et exercitus sui ducet.

Mala de inani gloria orta.

a Greg. lib. 31. moral. cap. 17.

Inanis gloria vitiorum ani-

ma eiusque va-

rii effectus.

b lib. 3. de vi-

ta cont. cap. 10.

Inani gloria inflatorum de-

scriptio.

Inflati inani gloria difficiles semper sunt ad honesta.

plenus venit. Sed habent contra eos haec singula vitia: inobedientia, constantia, hypocrisis, contentiones, pertinacia, diffinitio, & nouitatum praesumptiones oriuntur.

De hac inani gloria D. Prosper scribens, dicit: inflata anima vitiorum, fomes carnalium delectationum, labes morum, appetitio dignitatum, dulcis in malis, amara in perfectis, periculosa in dubiis, imperiosa in subiectis, infirma in fundatis, facile captiuat, captiuatos oculis ambitiosos vexat, angustos inflat, inflatos humanis cui seruiunt tumidi, sub qua iacent elati, quae inueniuntur perditum, ad quam currunt lapsuri, in qua sibi videtur stare iam lapsi. Vacuos, ac nullis sultos virtutibus ornatos, & ipsos fastu ruinosae ambitionis inflatos in occulta dedecora, quadam publice furendi delectatione precipitat: se de operibus, quorum sibi conficij non habent turpiter iactant, qui se ab omnibus praedicari per nequa affectant, qui sanctos viros sui comparatione detrahunt, qui vitio aure popularis elati, nihil sibi de perfectionis existimant, occurrentium salutem non gaudent; suis adulatoribus fauent; voluptatibus omnibus turpibus placent; se sibi docere, quae non sciunt, credi de se sublimia volunt, delectabilia gratia anteponunt, execrantur verbo, quod animo concupiscunt; appellationes virtutum vitii suis imponunt, ipsos fallunt; fauentes sibi decipiunt; in promissis honesta veloces, in exhibitione mendaces, a bonis intractabiles, mali tenaces: in verbo graues, in animis impes, ubique fallaces, laeti ad prospera, fragiles ad aduersa; inflati ad obsequia, anxij ad opprobria, immoderati ad gaudia, faciles ad humana, difficiles semper ad honesta. His ergo & similibus delinitis vanitas praesentat nec eos aut suum morbum sentire, aut ad modum venire permittit. Et quid est ad medicum venire, nisi infirmum suas infirmitates agnoscere, nec placere, sed de factis, quae illi videbantur gloriosa, conuincere. Quod certe illi non faciunt, qui desiderio comparanda opinionis incensi, eis tantum operibus, quibus tantum fauor humanus, inseruiunt; & morum bonitatem temnunt, tantumque eos amor humanae laudis inflat.

nat, vt laboriosa opera, quæ populus admiretur, & rebus fama diffunditur, sine labore suscipiant, & libenter exercent.

D. verò Ioannes Chrysoſtomus vanam gloriã malorum omnium causam esse inquit^a, & clericos, qui arena se abiecit professi sunt, ea tamen auidè inueniunt grauius laicis accusandos esse; nam cum seculari gloria fidei rectitudinem mutarint; & Deum, vt ipsi iudicentur, contempserint, dic, quæso, quo damno, qua vitia afficiuntur? Alij animæ affectus, etsi magno cum homini nocumento, aliquam saltem adferunt voluptatem, quamuis temporalem, atque breui duraturum: quos verò hic morbus irretiuertit, hi semper omnipræuati voluptate vitam viuunt quam miseriam, neque enim quod tantopere exquirunt, multitudinis gloriam assequuntur, sed cum ea frui videantur, ea tamen omnino carent, cum id nulli profus gloria sit amandandum. Ideoque non gloria, sed inanis gloria proprie appellatur, nihil in se habes neque clarum, neque gloriosum^b. Vana verò idcirco dicitur, quia euanida est, & nihil habet stabile neque firmum, sed solum est in gloriam deceptio^c, & priusquam appareat, auolat. Vnde igitur tam temerarius, tam in sanus absque vlla voluptate affectus? Non aliunde sanè, quam à vili abiectione animo. Neque enim fieri potest, vt qui glorie dulcedine capitur, magnum aliquid, & egregium optinet, sed ignominia ilico illum notari necesse est, & inani abiecti, infamis, atque exigui existimari. Qui enim nihil propter virtutem, sed vt hominibus placeat optatur, quive in omni re fallacem hominum, atque inuicis plenam exquirat sententiam, quem is gloriam optatur? Glorie cupiditas omnia commiscuit, auaritiam, inuidiam, calumniam, insidias peperit, & qui illa affecti sunt iniuria, in illos, qui nihil de ipsis male opinati sunt, & armati, & esserati: Hæc amicitia & concordia obliuiscitur. Nihil se pudet, sed omni abiecti virtute, omnibus bellum indicit, semper incõstans, semper iniusta: & sanè ira, & violentus, & intolerabilis morbus est, non tamen semper nocumento esse videtur, sed duntaxat cum irritatur. Inanis verò gloria
Ecc omni

a hom. 21. in Gene.

Vana gloria omnium malorum causa.

Cur inanis gloria appellatur.

b hom. 2. in Ioann.

c Idem Chrysoſt. in d. hom. 22. in Gen.

Glorie cupiditas omnia commiscuit.

Inanis gloria
semper pishfe-
ra.

a Galat. 5.
Ephes. 5.
Inanis gloria
auaritia mater

b Chrysostr. in
d. homil. 2. in
Ioan.

Mala ex inui-
dia superbia
sobole nascen-
tia.

Mala ex ira
prodeuntia.
Tristitia mala.
c d. lib. 31. mo-
ral. cap. 31.

Auaritia ma-
la.

Gula mala.

Luxuria mala.

Septem princi-
palia & mor-
talia vitia sunt
prime superbie
soboles.

Vitiorum ma-
xima est con-
nexio.

d Greg. li. 34.
mor. cap. 17.

omni tempore pestifera est. Nonquam cessat. nam
remittitur, nisi ratione & colibeatur, & sedem tem-
per praesto est, non solum peccandi se horat, & ex-
hibens, verumetiam si quid recte faciamus, ultra
nibus summa vi eripere contendit, vel nihil rebus
bis inchoari perficique permittit. Quod si asserat
Paulus idolorum seruitutem appellat, eius munda-
dix, fons, hoc est, inanis gloria, quo nomine multum
appellari? Nullum quidem, si recte eius malum
templabimus, dignum inueniemus. Abstineamus
dilectissimi, & perniciosum hoc exuamus velu-
tum, quo descisso, & procul abiecto fiamus a deo
liberi, veram induti libertatem, & veram nobilitatem
quae à Deo nobis elargita est, cognitionem nosse
gamus^b.

Sed vt ad D. Gregorium dicentem: superbia
cem esse omnium vitiorum, & cetera; De superbia
(quam inter alia numerauit) odium inquit, sollicitudo
detractio, exultatio in aduersis proximi, afflictio
in prosperis nascitur. De ira rixa, tumor mentis,
tumelia, clamor, indignatio, blasphemia, probo-
tur. De tristitia, malitia, rancor, pusillitas, de-
speratio, torpor circa precepta, vagatio mentis
illicita nascitur. De auaritia, proditio, fraus, falsitas,
periuria, inquietudo, violentia, & contra multos
diam obdurations cordis oriuntur. De ventris
uic, inepta iactantia, seurrilitas, immunditia, munda-
quium, heberudo sensus circa intelligentiam pro-
gantur. De luxuria cecitas mentis, inconsideratio,
constantia, precipitatio, amor sui, odium Dei, laborem
presentis saeculi, horror autem vel desperatio
generantur. Quia ergo septem principalia vitia
superbiae soboles, tantam de se vitiorum multitu-
nem proferunt, cum ad cor veniunt, quasi libidinis
tis exercitus catervas trahunt. Ex quibus videlicet
ptem quinque spiritalia, duoque carnalia sunt. Sep-
numquodque eorum tanta sibi cognatione iunguntur,
vt non nisi vnum de altero profertur.

Alia vitia eas solummodo virtutes impediunt
bus ipsa destruuntur^d, vt videlicet ira patiens

alimonia, abstinentiam; libido continentiam expugnet. Superbia autem (quam vitiorum radicem diximus) nequaquam vnus virtutis extinctione contenta, contra cuncta animae membra se erigit, & quasi generalis, ac pestifer morbus corpus omne corrumpit, vt quicquid illa inuidente agitur, etiā si esse virtus ostenditur, non per hoc Deo, sed soli vanæ gloriæ seruiatur. Quisquis eius in se tyrannidem captiua mente susceperit, hoc primum damnum patitur, quod clauso cordis oculo, iudicij aequitatem perdit. Nam cuncta, quae ab aliis bene geruntur, displicent, & sola ei, quae ipse vel prauè egerit, placent; semper aliena opera despiciunt; semper miratur, quae ipse facit; quia & quicquid egerit, quae se singulariter credit; atque in eo, quod exhibet per gloriæ cupiditatem, sibi in se ipsi fauet per cogitationem, & se cum in cunctis transcendere ceteros astatim per lata cogitationum spatia secum deambulans, laudes suas tacitus clamat. Nonnunquam vero ad tantam elationem mens ducitur, vt in eo, quod tumet, etiam per elationem locutionis effrænetur. Sed tanto facilius ruina sequitur, quāto apud se quisque impudens exaltatur. Hinc enim scriptum est: Ante ruinam exaltatur cor.

In quo superbia alia vitia vincat suam auliam.

Primum malū superbi.

a Proverb. 16. cap.

Prelati & subditi quomodo superbia tententur.

CAP. XIX.

Sciendū quoque est, vt D. Gregorius inquit, quod saliter Praepositos, atque aliter subditos superbia tentet. Prelato in cogitationibus suggerit, quia solo vitæ merito super ceteros exereuit, & si qua ab eo bene aliquando gesta sunt, hæc importunè eius animo obijcit, & cum hūc Deo singulariter placuisse insinuat, quod facilius suggesta persuadeat, ipsam ad testimoniū preestatis traditæ, retributionē vocat, dicens, quia nisi omnipotēs Deus te his omnibus meliorem cerneret, omnes hos sub tuo regimine nō dedisset; eiusque mox mentē erigit: viles atque inuites eos, qui subiecti sunt, contemdit, ita vt nullum iam quasi dignum respiciat, cui æquanimiter loquatur. Vnde & mox mētis tranquillitas in irā vertitur, quia dum cūctos despiciat, dū sensum, E e c ij vitam.

b d. lib. 34. ca. 18. & 19. Quomodo superbia tentet Prelatos.